

Черняк Роман

студент гр. ФМСм-12

Клімов Дмитро

студент гр. ФМСм-12

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Кізіма А.Я.

МИТНІ РИЗИКИ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Розглядаючи зміст поняття ризику, доцільно відмітити, що вони присутні у всіх сферах життя людини і зазвичай викликані різними факторами, які досить часто можуть і не залежати від дій людини. На наш погляд для ризиків характерним є наявність невизначеності. Це підтверджує і наступне визначення І.Ю. Івченка, який надає два визначення ризику: «Ризик – це діяльність, пов’язана з подоланням невизначеності в ситуації неминучого вибору, у процесі якого є можливість кількісно і якісно визначити імовірність досягнення передбачуваного результату, невдачі і відхилення від мети. Ризик – це подія (діяння, вчинок), здійснювана в умовах вибору в надії на сприятливий результат, коли у випадку невдачі існує небезпека опинитися в гіршому становищі, ніж до вибору» [1, с. 21]. Говорячи про ризики у митній сфері, загальноприйнято вважати, що у ній існує велика кількість ризиків, які пов’язані як з суб’єктивними факторами, такими як, наприклад, кваліфікація працівників митних органів, від якої залежить правильність оформлення товарів при перетині митного кордону, так і об’єктивними факторами, наприклад війна, що призводить до послаблення зовнішньоекономічних зв’язків і відповідно обсягів експорту та імпорту, зменшенню товаропотоків через кордон.

В основному нормативно-правовому документі, який регулює митну діяльність у країні – Митному кодексі (ст. 361), вказано, що під ризиком розуміється «ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань митної справи» [2]. При цьому основними причинами його виникнення є недотримання митного законодавства, внаслідок чого виникає велика кількість митних правопорушень.

Серед вітчизняних вчених існує велика кількість визначень митного ризику, зокрема «митний ризик – це кількісна величина митного виклику у вигляді певної оцінки чи ймовірності реалізації наявної або потенційної митної загрози з погляду усвідомленої можливості виникнення митної шкоди, при цьому ймовірність реалізації загрози має збалансовано розраховуватися на підставі комплексної оцінки показників імовірності реалізації конкретної загрози як у

зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі» [3, с. 181].

Наявність широкого кола митних правопорушень призвело до необхідності контролю зі сторони держави, шляхом надання певних повноважень відповідним органам, зокрема Державній митній службі, внаслідок того, що вони створюють небезпеку стосовно, наприклад, недоотримання митних платежів, які є основою формування митних доходів бюджетів і важливість яких збільшується в умовах кризових явищ, наприклад війни.

Основним суб'єктом митної діяльності в Україні, і відповідно митного контролю, є Державна митна служба, основний наголос у роботі якої ставиться на боротьбі з порушеннями у митній сфері суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності відповідно до існуючого митного законодавства, зокрема основного документу – Митного кодексу України.

Ще однією специфічною умовою виникнення ризиків у митній сфері, є те, що існують розбіжності у законодавствах різних країн, з якими зв'язана митна діяльність суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, національних особливостях у проведенні митного контролю, правилах тарифного та нетарифного регулювання.

Якщо говорити про суб'єктів митних ризиків, то до них можна віднести з однієї сторони Державну митну службу, зокрема її посадових осіб і з іншої – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. До об'єктів відноситься сам ризик, який виникає внаслідок впливу різних факторів на процес митної діяльності в країні.

Таким чином, митні ризики об'єктивно присутні у митній діяльності і вимагають до себе пильної і постійної уваги з боку держави, зокрема Державної митної служби України, зважаючи на те, що вони є причиною порушень у митній сфері і ведуть до таких негативних фактів як недоотримання митних платежів, контрабанди тощо.

Література

1. Івченко І.Ю. Економічні ризики: Навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури». 2004. 304 с.
2. Митний кодекс України: від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Калінеску Т.В., Недобега О.О., Альошкін В.С. Митна безпека : підручник. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 336 с. https://www.polessu.by/sites/default/files/sites/default/files/02per/03document/435_1.pdf